

KUUROJEN
LIITTO

VUOSI- KERTOMUS 2019

VUOSIKERTOMUS 2019

Sisällysluettelo

Kuurojen Liitto	4	
Toiminnanjohtajan katsaus	5	
VIITTOMAKIELI- JA VAIKUTTAMISTYÖ		
Oikeuksienvalvonta.....	6	
Työllisyys.....	9	
Viittomakielityö.....	10	
Kehitysyhteistyö	10	
Kirjastot	12	
VIESTINTÄ JA VERTAISTUKI		
Viestintä.....	13	
Nuorisotyö.....	17	
Viittomakielinen vapaaehtoistoiminta	18	
Kulttuurituotanto	18	
Sopeutumisvalmennustoiminta	20	
ALUETYÖ		
Palveluohjaus.....	21	
ICT-ohjaus.....	22	
Järjestöohjaus	23	
HALLINTO		
Talous.....	24	
Varainhankinta	26	
Henkilöstöhallinto.....	27	
Tukipalvelut	28	
JOHTORYHMÄ JA LUOTTAMUSORGANISAATIO ...		29
EDUSTUKSET JA TOIMIKUNNAT		31
KUUROJEN KANSANOPISTO		32
KONSERNIYHTIÖT		33
JÄSENYHDISTYKSET		34

TOIMITUS
Tiina Vihra ja Annika Posti

TAITTO
Marker Creative Oy

PAINO
Next Print Oy

Kuurojen Liitto ry
PL 57, 00401 Helsinki
P. 09 58031
www.kuurojenliitto.fi

KUUROJEN LIITTO RY

Perustettu 1905

Jäsenyhdistyksiä 39

Jäseniä yhdistyksissä 3742

Julkaisu

Kuurojen lehti – Dövas tidskrift

Toimipaikat

- Keskustoimisto, Valkea talo, Haaga, Helsinki
- Aluetoimistot: Jyväskylä, Helsinki, Kuopio, Mikkeli, Oulu, Rovaniemi, Tampere, Turku, Vaasa

Arvomme

- Ihmisarvon kunnioittaminen
- Sosiaalinen oikeudenmukaisuus
- Asiakaslähtöisyys
- Luotettavuus
- Yhteisöllisyys
- Dynaamisuus

Missiomme

Kuurojen Liiton tehtävä on taata kuurojen ihmisoikeuksien ja yhdenvertaisten mahdollisuuksien toteutuminen.

Visiomme

Viittomakieli elää vahvana moniarvoisessa, monikielissä ja monikulttuurisessa yhteiskunnassa. Kuurojen Liitto on alansa johtava etu- ja palvelujärjestö sekä kansallisesti että kansainvälisesti.

Kuurojen Liiton vuosia 2016–2020 koskevat yhteiset strategiset tavoitteet

- 1) JÄSENYHDISTYKSET OVAT UUDISTUNEITA, ELINVOIMAISIA JA VERKOTTUNEITA
Liitto ja jäsenyhdistykset ovat aktiivisia ja avoimia kansalais- ja vertaistoiminnan foorumeita. Toiminta sisältää uudenlaisia osallisuutta tukevia ja tekniikkaa hyödyntäviä toimintamuotoja.
- 2) LIITTO ON VAHVA VAIKUTTAJA
Viranomaiset, päättäjät ja eri alojen ammattilaiset huomioivat kuurojen tarpeet
- 3) VIITTOMAKIELELLÄ TUOTETTUJA SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUITA ON SAATAVISSA
Käytössä on ohjeistukset ja mittarit, joiden avulla voidaan arvioida, milloin tarvitaan suoraan viittomakielellä tuotettuja palveluita, ja milloin riittää tulkkauspalvelun käyttö.
- 4) LASTEN JA NUORTEN OIKEUS VIITTOMAKIELI-SYYTEEN ON TURVATTU
Lapsilla ja nuorilla on viittomakielinen oppimisympäristö. Viittomakielinen kielipesä- ja vertaistoiminta on toiminnassa koko maassa.
- 5) KUUROJEN ASEMA TYÖMARKKINOILLA ON PARANTUNUT
Työelämässä osataan ennakkoluulottomasti soveltaa kuurojen työn tekemisen mahdollistavia toimintamalleja. Itsensä työllistäminen yritystoiminnalla on kuuroille varteenotettava vaihtoehto.

TOIMINNANJOHTAJAN KATSAUS

Vuosi 2019 osana liiton vankkaa, kestävää ja johdonmukaista toimintaa

Tätä vuosikertomuksen katsausta kirjoittaessani koronavirus on vallannut koko maapallon. Kun tällaisessa poikkeuksellisessa tilanteessa pohtii ja arvioi liiton vuoden 2019 toimintaa, alkaa ymmärtää syvemmin, että tuloksellisen toiminnan pitää perustua selkeään missioon, visioon ja strategisiin tavoitteisiin, jotka jäsenyhdistykset ovat hyväksyneet. Siten eri vuosien toiminnassa näkyy punainen lanka ja se, että suunta on strategisten tavoitteiden mukainen.

Yksi esimerkki on sovintoprosessi kuurojen kokemista historiallisista vääryyksistä, josta alkoi jo vuoden 2018 puolella keskustelu Ihmisoikeusliiton sekä saamelaiden ja romanien kanssa. Sovintoprosessi eteni niin, että tuloksellisen eduskuntavaalikampanjamme avulla se saatiin kirjattua uuteen hallitusohjelmaan, joka sisältää myös ennätysmäärän muita meille tärkeitä kirjauksia. Toinen vastaava jatkumo liittyy kotimaisten viittomakielten uhanalaistumiseen. Vuonna 2018 viittomakielten lautakunta ja liitto toimittivat yhteistyössä hakemuksen suomalaisen viittomakielen uhanalaisuuden arvioimiseksi Unescolle. Toimintavuonna liiton henkilökuntaa perehdytettiin syvemmin teemaan, ja kielen suojeleminen ja elvytys otettiin huomioon työsuunnitelmissa. Myös jäsenyhdistystemme puheenjohtajien koulutuksessa painotettiin yhdistystoimintaa suunniteltaessa ottamaan huomioon lasten ja nuorten kielelliset oikeudet ja mahdollisuus viittomakielten käyttöön.

Myös liiton oma strategiatyö on ollut selkeä jatkumo. Nykyinen strategiakausi alkaa lähetä loppuaan, ja siksi liitto aloitti toimintavuoden loppuvaiheessa strategiakiertueen jäsenyhdistyksissä ympäri Suomea. Mukana kiertueella olivat myös liiton hallituksen jäsenet. Työntekijämme pohtivat myös omassa tilaisuudessaan, mitkä nykyisistä strategisista tavoitteista voivat jatkua ja mitkä asiat vaativat uusia tavoitteita. Strategiatyö huipentuu, kun vuoden 2020 liittokokous päättää uusista strategisista tavoitteista.

Ilahduttavaa oli todeta, että viittomakielten tunnettuus parani jonkun verran Taloustutkimuksen tekemän tutkimuksen mukaan. Tunnettuuden edistäminen on yksi liiton yksi pitkäaikaisimmista tehtävistä, jota on toteutettu mm. aktiivisen viestinnän, oikeuksienvalvonnan, varainhankinnan ja Viittomakielisen kirjaston avulla. Uusimpana toimintamuotona tähän liittyen alkoi kansainvälisestikin ainutlaatuinen viittomakielten kielineuvonta; käyttäjät olivat palautteen perusteella iloisia ja kiitollisia tästä uudesta palvelumuodosta.

Kaiken toiminnan ohella piti suunnata huomio myös Valkean talon peruskorjauksen suunnitteluun yhteistyössä Kiinteistö Oy Valkea talon muiden omistajien sekä kiinteistöyhtiön johdon kanssa. Hanke vaatii tulevaisuudessa paljon energiaa ja liiton resursseja.

Toimintasuunnitelmaan kirjatut hankkeet ja tavoitteet saatiin vuoden aikana hyvin toteutettua, ja erityisesti

Heidi Koivisto Robertson

Hallitusohjelman useat kirjaukset viittomakieliin liittyen olivat suuri ilonaihe.

pääministeri Sanna Marinin hallitusohjelman useat kirjaukset viittomakieliin liittyen olivat suuri ilonaihe liitolle ja viittomakieliselle yhteisölle. Nyt kun koronaviruspandemia on käynnissä, on syvästi kiitollinen siitä, että liiton toiminta on ollut pitkäaikaista, kestävää ja tuloksellista viittomakielisen yhteisön hyväksi. Myös jatkossa liiton on erityisesti poikkeusoloissa varmistettava viittomakielisten oikeus yhdenvertaiseen tiedonsaantiin, viittomakielisiin palveluihin ja vuorovaikutukseen. Kokemusperustamme oikeuksiemme valvonnalle ja erilaisten viittomakielisten palvelujen tarjoamiselle on vankka ja kestävä. Tältä pohjalta voimme varautua jatkossakin tulevaisuuden tuomiin haasteisiin.

MARKKU JOKINEN
TOIMINNANJOHTAJA

VIITTOMAKIELI- JA VAIKUTTAMISTYÖ

Viittomakieli- ja vaikuttamistyö -prosessin päätavoitteena on viittomakielisten kielellisten oikeuksien vahvistuminen ja ihmisoikeuksien yhdenvertaistuminen Suomen yhteiskunnassa sekä kehitysyhteis-

työn kautta kohdemaissa. Prosessiin sisältyy oikeuksienvallonta (Stea: Ay), työllisyysasiat (Stea: Ak6), viittomakielityö (Stea: Ak9 ja OKM), kehitysyhteistyö (UM), kirjasto- ja tietopalvelu (oma rahoitus) sekä

Viittomakielinen kirjasto (OKM). Viittomakieli- ja vaikuttamistyössä vuonna 2019 oli 19 työntekijää.

KAISA ALANNE
JOHTAJA

Oikeuksienvallonta

Liiton oikeuksienvallontaverkosto- ja vaikuttamistyötä eduskuntavaaleissa voidaan pitää onnistuneena muun muassa ytimekkäiden vaaliteesien ansiosta. Rinteen/Marinin hallitusohjelmaan kirjattiin ennätysmäärä viittomakielten käyttöä tai vammaisten asemaa edistäviä toimenpiteitä. Jatkotyössä tarvitaan lähivuosinakin liiton monipuolista osaamista – keskeisiä ovat mm. viittomakieliasian neuvottelukunnan perustaminen, viittomakielilain arviointi sekä varhaiskasvatus- ja perusopetuksen lainsäädännön päivittämiseen valmistautuminen.

Liitto osallistui viiden viittomakielisen aluefoorumin järjestämiseen ja oikeuksienvallontaverkoston erityisasiantuntijat luentoivat kolmessa tilaisuudessa kielellisistä oikeuksista. Viittomakielisistä palveluista käynnistyi keskustelu, joka jatkuu vielä. Lisäksi erityisesti suomenruotsalais-

ten viittomakielisten tilaisuudesta tuli kiitosta, kun tärkeistä asioista saatiin omalla kielellä ajankohtaista tietoa.

Erityisasiantuntijat ovat aktiivisesti myös mukana 112-hätätekstiviestipalvelun sekä viittomakielisen hätäpuhelun kehittämisessä. Kuuloliiton kanssa tehdään jatkuvasti yhteistyötä, jotta HUS:n vastuulla oleva 116117-päivystysapupalvelu laajennettaisiin saavutettavaksi, tekstipohjaiseksi palveluksi. Päivystysapupalvelu on laajenemassa valtakunnalliseksi sosiaali- ja terveysministeriön ohjauksessa, joten vaikuttamistyötä kohdistetaan kaikkiin sairaanhoitopiireihin.

Yhteistyö kuuloalan kumppanijärjestöjen kanssa perhekursseilla on lisännyt vanhempien tietoisuutta lasten kielellisistä oikeuksista ja palvelutarjonnasta. Järjestöyhteistyön tiivistettyä keskinäinen työnjako on

Yksilötason
lausunnot yht.

25 kpl

Kanteluista ja oikaisu-
vaatimuksia yht.

6 kpl

Oikeuksienvallontaa tehtiin myös suomenruotsalaisen viittomakielen osalta. Yhteistyön tuloksena Ylen ruotsinkielinen lastentoimitus toteutti ensimmäistä kertaa omaa tuotantoaan suomenruotsalaiselle viittomakielelle käännettynä. Lisäksi BUU-klubben toteutti kaksi teemaviikkoa, jolloin ohjelmassa käytettiin ruotsinkielisiä tukiviittomia. Finlandssvenska teckenspråkiga rf myönsikin BUU-klubbenille Årets svenska service -palkinnon, mikä kertoo kieliyhteisön suuresta arvostuksesta.

Anika Posti

Viittomakielen päivän seminaariin osallistui eduskunnan viittomakielten verkoston jäseniä ja oikeusministeriön edustajia.

selkiytymässä ja yhteistä vaikuttamistyötä kehitetään.

Tulkkitoiminnan yhteistyöryhmä teki useita aloitteita Kelan tulkkauspalvelun kehittämiseksi. Lisäksi erityisasiantuntija osallistui Kelan hankintojen kehittämishankkeeseen aktiivisesti. Yhteistyössä tulkkaus-

alan palveluntuottajien ja tulkki-koulutuksen kanssa toteutettiin Tulkkaus 2020 -projekti, jossa luotiin malli toimivasta tulkkauspalveluiden järjestämisestä. Mallista kerättiin asiakaspalautetta keväällä 2019 ja se esiteltiin myös Kelalle sekä sosiaali- ja terveysministeriölle. Kelan

tulkkauspalveluissa liiton kehittämisehdotuksia huomioitiin toimintavuonna aiempaa paremmin, mikä lisäsi asiakastytyvääisyyttä.

Anika Posti

Kuurojen Liitto antoi Vuoden viittomakieliteko 2018 -tunnustuksen insinööri Tomas Vaaralalle.

LAUSUNNOT 2019

- Traficom: Kysely linja-autoterminaalien avustuspäluista
- Kela: Kelan hankintojen uudistamista koskeva selvitys
- Ylioppilastutkintolautakunta: Koesuoritusta heikentävän syyn huomioon ottaminen ylioppilastutkinnossa – määräysluonnos
- Liikenne- ja viestintäministeriö: Viestintäpalvelulain uudistaminen: seurantaryhmän näkemyksiä muutostarpeista
- Opetushallitus: Vuosiluokkien 1-2 A1-kielen opetussuunnitelman perusteluonnos
- Kehitysvammaliitto: WCAG 2.1 -dokumentaation käännösten kommentointi
- Opetushallitus: Lausuntopyyntö lukion opetussuunnitelman perusteiden luonnoksesta
- Ulkoministeriö: Yleissopimus vammaisten henkilöiden oikeuksista; sopimuspuolten kokouksen 12. istunto; valtuuskunnan asettaminen
- Terveiden ja hyvinvoinnin laitos: Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen strategiatyö
- Valtiovarainministeriö: Seurantaryhmä laille digitaalisten palveluiden tarjoamisesta VM1812:00/2018
- Evankelis-luterilainen kirkko: Luonnos YK:n vammaisten henkilöiden oikeuksien sopimuksen kirkon toimintaohjelmasta 2019-2024
- Vantaan vammaisneuvosto: Kysely järjestöille vammais- palvelulain ja sosiaalihuoltolain mukaisten kuljetus- palvelujen hankinnasta
- Finanssivalvonta: Kysely digitaalisen pankkiasioinnin mukautuksista ja palveluvaihtoehtoista digitaaliselle asiointille
- Vates-säätiö: Kysely vammaissopimuksesta Vates-säätiön taustayhteisöille
- Oikeusministeriö: Lasten osallistumisoikeuksien tilannekuvaus
- Perustuslakivaliokunta: Asiantuntijapyyntö K3/2019 vp
- Oikeuskanslerinvirasto: Yle-uutisten käännöstekstien luettavuus
- Opetushallitus: Luonnos, jossa esitetään puhtaus- ja kiinteistöpalvelualan ammattitutkinnon muuttamista SORA-tutkinnoksi
- World Federation for the Deaf: Request for information for National Member
- Oikeusministeriö: Against Hate -hankkeen suositukset viharikosten ja vihapuheen vastaiseen työhön
- Sosiaali- ja terveysministeriö: Luonnos valtioneuvoston asetukseksi sosiaali- ja

- terveydenhuollon kehittämissankkeiden valtioneuvostusta vuosina 2020-2023
- Liikenne- ja viestintäministeriö: HE eduskunnalle laeiksi sähköisen viestinnän palveluista annetun lain ja siihen liittyvien lakien muuttamisesta (VN/9020/2019)
- Opetus- ja kulttuuriministeriö: Ohjelmaluonnos valtakunnalliseksi nuorisotyön ja -politiikan ohjelmaksi (VANUPO) 2020-2023
- Sosiaali- ja terveysministeriö: Kuntien rooli palveluntuottajina
- Näkövammaisten liitto: Kysely digipalvelulain toimeenpanosta
- Oikeusministeriön kysely: Kielellisten oikeuksien seuranta-indikaattorit / viittomakieli 2016-18
- Valtakunnallinen nuorisotyön ja -politiikan ohjelma 2020-2023

Työllisyys

Työllisyyskoordinaattorien tavoitteena on lisätä yhdenvertaisuutta viittomakielisten kuurojen työelämässä ja -markkinoilla. Koordinaattoreille tuli toimintavuonna noin 135 asiakas yhteydenottoa. Asioinnin aiheet olivat työelämäsyntä, työelämä tulkkaus, työelämä palveluihin liittyvä neuvonta, rekrytoinnin ja työpaikan tilanteisiin liittyvät asiat ja työturvallisuus. Koordinaattorit osallistuivat myös isojen yritysten työnantajatapaamisiin, joissa keskusteltiin rekrytointilinjauksista. ”Emme ota kuuroja töihin” -asenteita, ennakkoluuloja ja tietämättömyyttä on yhä olemassa.

Kohtuullisista mukautuksista (Yhdenvertaisuuslaki) tehtiin yhteenveto, jonka pohjalta ilmentyi kaksi kohtuullisia mukautuksia

Viittomakieliset työelämässä -kampanjan videot saivat paljon näkyvyyttä.

koskevaa esitettä (työntekijät/hakijat ja työnantajat) ja molemmat esitteet käännettiin myös ruotsiksi. Aiheesta tehtiin myös viittomakielinen blogi liiton verkkosivuille.

Yhteistyössä viestinnän, varainhankinnan ja Viittomakielisen kirjaston kanssa tuotettiin neljä Viittomakieliset työelämässä -videota tietois- kukampanjaan. Videoista tehtiin sekä suomen- että ruotsinkieliset tekstitysversiot. Kampanjaa tehtiin

somessa ja tapahtumissa ja videot julkaistiin myös Viittomakielisessä kirjastossa. Kampanjan videoiden kattavuus oli somessa (Facebook ja Twitter) 37 038 ja näyttökertoja oli Viittomakielisessä kirjastossa yhteensä 11 923.

Näiden lisäksi työllisyyskoordinaattori osallistui aktiivisesti vammaisten työllisyysverkostoihin ja teki yhteistyötä Invalidiliiton Yritystä!-hankkeen koordinaattorien kanssa.

Yritystä!-hanke

Kuurojen Liitto oli kumppanina Yritystä!-hankkeessa, jonka jatkovuosi päättyi vuoden 2019 lopussa. Tavoitteena oli edistää eri vammaisryhmien, osatyökykyisten ja pitkäaikaissairaiden työllisyyttä yrittäjyyden keinoin. Hankkeessa toimi myös yksi osa-aikainen viittomakielinen hankekoordinaattori.

Yritystä!-hankkeessa tuotettiin MunDuuni-toimintamalli yrityksen perustamiseen. Lisäksi hankkeen

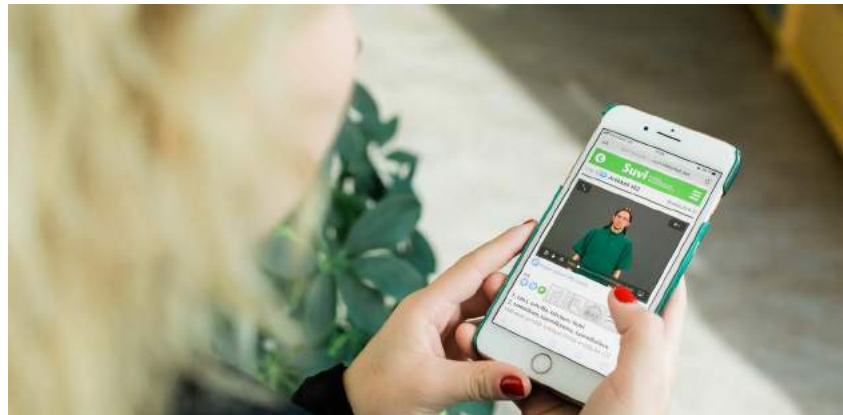
tukemana perustettiin vuonna 2019 toukokuussa Suomen Vammaisyrittäjät ry, jonka perustajajäsenet olivat hankkeen toiminnassa mukana olleita yrittäjiä. Yritystä!-hanke oli myös mukana suunnittelemassa ensimmäistä vammaisille yrittäjille suunnattua esteetöntä ja saavutettavaa yrittäjien ammattitutkintoa yhdessä Näkövammaisten liiton kanssa.

Hankkeen toiminnassa oli vuonna 2019 mukana 74 yrittäjää tai yrittäjyydestä kiinnostunutta. Hankkeen aikana 2016-2019 itsensä työllisti 50 henkilöä.

Viittomakielityö

Viittomakielityön toimenkuva laajeni syksyllä 2019, kun sanakirja- ja kielenhuoltotyön rinnalla ryhdyttiin tarjoamaan täysin uutena palveluna viittomakieltemme kielineuvontaa. Neuvontaan tulleet kysymykset koskivat muun muassa yksittäisten viittomien käyttöä, viitotun lauseen tai tekstin rakennetta, viittomakielten ominaispiirteitä sekä Suomen viittomakielten uhanalaisuutta. Suomalaista viittomakieltä koskevia yhteydenottoja tuli 39 ja suomenruotsalaista viittomakieltä koskevia 35. Kysyjät olivat taustaltaan muun muassa tulkkeja, asiantuntijoita, toimittajia, koululaisia ja satunnaisia viittomakielestä kiinnostuneita. Heistä noin puolet oli viittomakielisiä kuuroja. Palvelua tarjottiin video- ja äänipuheluina, videoviesteinä ja sähköpostitse. Näistä Whatsapp-videopuhelu osoittautui suosituimmaksi tavaksi. Palvelun käyttäjistä monet olivat hämmentyneen iloisia ja kiitollisia uudesta neuvonnasta.

Suomalaisen viittomakielen Suvi-verkkosanakirjassa julkaistiin noin 300 Ruotsin paikannimeä.

Heidi Koivisto Robertson

Suomalaisen viittomakielen Suvi-verkkosanakirjaa täydennettiin mm. 300 Ruotsin paikannimellä.

Paikannimiviittomien videot (yli 400 videota) saatiin Tukholman yliopiston ruotsalaisen viittomakielen sanakirjatoimitukselta. Perheille ja päiväkodeille suunnattua "koti, luonto ja leikki" -viittomistoa täydennettiin 80 hakusanalla ja yleisviittomistoon tuotettiin 17 uutta artikkelia. Myös suomenruotsalaisen viittomakielen Suvi-tö käynnistettiin pitkän tauon jälkeen.

SignWiki-sanakirjatyö järjesti yhteensä seitsemän työpajaa ympäri Suomen, muun muassa Ahvenan-

maalla, Jyväskylässä ja Helsingissä. Työpajoissa käytettiin sekä suomalaista että suomenruotsalaista viittomakieltä, ja pohdittiin viittomia ja erilaisia kielellisiä elementtejä. Sanakirjoja esiteltiin muun muassa senioreiden kulttuuritapahtumassa Turussa, Satakieliseminaarissa Helsingissä ja pohjoismaisessa konferenssissa 15. Konferenssin omallexikografi i Norden, joka järjestettiin Helsingissä.

Kehitysyhteistyö

Vuonna 2019 Kuurojen Liitolla oli käynnissä viisi kehitysyhteistyöhanketta kumppanijärjestöjen kanssa. Kolmevuotinen hankekausi kuvaa vain osaa pitkäaikaisen yhteistyön jatkumosta. Nykyinen 6-vuotinen ohjelma- ja rahoituskausi Vammais-

kumppanuudessa (VKO) päättyy 2021 ja jatko on haetaan uusi rahoitus.

- Albanian kuurojen liiton (ANAD) edunvalvonta-, järjestö-, viittomakieli- ja tulkikoulutuksen kapasiteettien vahvistaminen sekä

kuurojen opetuksen kehittämisen tukeminen (2017–2019).

- Kosovon kuurojen liiton (KAD) edunvalvonta-, järjestö-, viittomakielen-, tulkikoulutuksen kapasiteettien vahvistaminen ja kuurojen opetuksen kehittämisen tukeminen (2017–2019)

- Malawin kuurojen liiton (MANAD) järjestö-, edunvalvonta- ja viittomakielityön tukeminen (2017–2019)
 - Kambodžan kuurojen yhteisön (Maryknoll Cambodia) ja sen johtajuuden vahvistaminen (2017–2019)
 - Ugandan (UNAD) viittomakieli- ja edunvalvontahanke (2017–2019)
- Suomen uuden hallituksen kehitysyhteistyöpoliittisen linjauksen myötä, ulkoministeriö avasi syyskuussa ylimääräisen hakukierroksen ohjelmataukea saavien järjestöjen Afrikka-hankkeisiin. Lokakuussa valmisteltiin lisähakemukset Kuurojen Liiton Malawi- ja Uganda-hankkeisiin.

Kumppaniyhteistyön pääta-voitteina on, että kohdemaiden kuurojen kielitietoisuus ja oikeus osallistumiseen parantuu, ja kumppanijärjestöt ovat vahvoja edunvalvontatoimijoita. Kohdemaissa kehityskohteina ovat muun muassa tulkkauspalvelut, opetus ja tie-

donsaanti. Kumppanit ovat näiden tavoitteiden saavuttamisen suhteen eri kehitysvaiheissa. Hankekumppanien kapasiteetti on edelleen vahvistunut resursoinnin, vertaistuen ja neuvonnan keinoin.

Ulkoministeriön kansalaisjärjestöyksikkö teki keväällä hankeseurantamatkan Kosovoon ja Albaniaan. Delegationin edustajat olivat vaikuttaneita liiton tuloksellisesta, laaja-alaisesta ja ihmisoikeusperustaisesta yhteistyöstä kumppanien kanssa:

"...Suomen Kuurojen Liitto nauttii kumppaneidensa keskuudessa suurta luottamusta. Sen merkitys on ollut keskeinen paitsi kapasiteetissa, myös asiantuntijatuen tarjoamisessa. Kuurojen Liitto on tarjonnut oikeanlaisen roolimalin kuurojen osallistuttamiselle ja kuurojen yhteisöjen/yhdistysten toiminnalle... työn merkitys hyödynsaajille ja erityisesti Albaniassa vaikutus uuden kielen kautta koko identiteettiin, vuorovaikutukseen ja

elinpiiriin, oli ilmeinen."

Vaikka liitto on edelleen kumppanien suurin tukija, on osa heistä onnistunut saamaan merkittävää muuta rahoitusta. Kestävyyshaasteena on se, että muu rahoitus on pistemäistä tai lyhytaikaista. Muut rahoittajat eivät myöskään tarjoa asiantuntija- tai vertaistukea tai tue kumppaneita tarpeen mukaan.

Hankkeiden viittomakieliset neuvonantajat Arttu Liikamaa ja Jarkko Keränen vierailivat vuoden kuluessa kahdeksassa kuurojen yhdistyksessä esittelemässä Kuurojen Liiton kehitysyhteistyötä ja kokemuksia omasta konkreettisesta työstään hankemaissa (Kosovo, Albania, Malawi). Tilaisuuksiin osallistuneiden vajaan 150 yhdistysaktiivin palaute oli positiivista ja liiton kehitysyhteistyö koettiin merkittävänä.

Hankemaat 2019:
Albania, Kambodža,
Kosovo, Malawi ja
Uganda.

Salla Fagerström

Kuurojen Liiton Malawi-hankkeelle tehtiin lisähakemus ulkoministeriöön.

Viittomakielinen kirjasto

Viittomakielisen kirjaston asiakaspalautteen mukaan kirjasto kasvattaa tietoisuutta omasta kielestä ja kulttuurista. Kirjaston aineistoa hyödynnetään paljon myös opetuksessa: kuurojen perusopetuksessa oheisaineistona ja kuulevien viittomakielen opetuksen tukena.

Toimintavuonna kirjasto julkaisi yhteensä 122 uutta nimikettä, joista osa oli asiakkaiden toivomia uudelleenjulkaisuja ja osa uutuustuotantoa. Suosituimmiksi videoiksi kohosivat omaishoitoa ja codan elämää käsittelevät videot. Huumori ja viihde oli edellisvuosien tapaan suosittua kuten myös kaikki lapsille suunnatut aineistot. Uutuuksia markkinoitiin kirjaston sosiaalisen median kanavien kautta. Edellisvuoden verrattuna kirjaston asiakasmäärä kasvoi 23 %, istunnot 12 % ja sivujen katselumäärä 4%.

Kirjaston toimintavuotta leimasi verkostoituminen. Kirjasto osallistui monen toimijan yhteishankkeeseen, jossa tuettiin viittomakielistä runo-

Riitta Vvoin-Kareén

Helmikuussa kuvattiin uusi jakso lastensarjaan Frans ja maatilan eläimet.

utta ja tarinankerrontaa. Hanke oli osa Helsingin juhlatiukoja. Kirjasto sai myös kutsun puhujaksi kirjastoalan maailmankongressiin, esitys ja kirjaston toiminta keräsivät positiivista huomiota kansainvälisesti. Kirjasto jatkoi hyvää yhteistyötä viittomakielialalla toimivien yritysten ja kulttuurialan toimijoiden kanssa. Valtaosa aineistosta tekstitettiin ja

lasten aineistot puhuttiin suomeksi. Toimintavuodessa painottui myös verkkopalvelun uudistaminen. Alkuvuodesta toteutettiin verkkoalustan ja sen toimittajan kilpailutus, jonka jälkeen käynnistyi uuden verkkosivuston rakentaminen. Uudet sivut oli määrä avata vuoden 2020 tammikuussa.

Kirjasto ja tietopalvelu

Kirjaston perustehtävä on toimia erikoiskirjastona sekä Kuurojen kansanopiston että Humanistisen ammattikorkeakoulun opiskelijakirjastona. Se ylläpitää mahdollisimman kattavaa ja ajantasaista kuurojen ja viittomakielialan kokoelmaa ja tarjoaa siten tietoa ja apua tiedonhaussa. Kirjastoon on

pääsy arkipäivisin klo 8–16. Kirjastoa on mahdollista käyttää täysin omatoimisesti, mutta tarvittaessa informaattikko auttaa tiedonhaussa ja materiaalin paikantamisessa. Toimintavuonna lainoja annettiin yhteensä 3541 kpl. Lainausmäärä laski hieman edelliseen vuoteen verrattuna, mutta käyttö on pysynyt

varsin aktiivisena ja vakaana useamman vuoden ajan. Kirjastojärjestelmä vaihdettiin uuteen eli siirryttiin Voyagerista Kohaan. Asiakkaiden käytettävissä oleva kirjaston hakuportaali Humak Finna säilyi ennallaan.

VIESTINTÄ JA VERTAISTUKI

Viestinnän ja vertaistuen prosessiin kuuluvat kulttuurituotanto (Taike), nuorisotyö, sopeutumisvalmennustoiminta (Stea Ak15), tiedotus, Kuurojen lehti ja kuurojen tiedonsaanti (Stea: Ak14), Kuurojen Video (kunnat) sekä viittomakielinen vapaaehtoistoiminta Viva (Stea Ak6). Yksikkö on järjestänyt vuoden aikana laajasti leirejä, kursseja, kampanjoita sekä tehnyt viittomakielistä tiedotusta ja muuta viestintää ja järjestänyt ihmisille tärkeitä kohtauksia ja ikimuistoisia tapahtumia.

Viestinnän ja vertaistuen prosessissa työskenteli vuoden lopussa 12 työntekijää. Prosessissa oli vuoden aikana vaihtuvuutta, jolloin tehtäviä hoidettiin sijaisjärjestelyillä. Lisäksi kuurojen tiedonsaanti, tiedotus ja Kuurojen lehti yhdistettiin samalle avustuskokonaisuudelle (Stea Ak14). Liisa Kauppisen ihmisoikeusjuhlaseminaari oli varmasti vuoden mieleenpainuvien tapahtumia, joka keräsi Finlandia-taloon päättäjiä, yhteistyökumppaneita ja juhlakansaa. Merkittävää oli myös historian

vääryyksiä koskevan sovintoprosessin edistyminen ja kirjaus hallitusohjelmataavoitteeksi. Ministeri Timo Harakka kävi kertomassa hallituksen terveiset Kuurojen Liiton liittokokoukselle, ja liittokokous antoi julkilausumassaan tuen hallituksen kirjaukselle muistuttaen samalla, että viittomakielisen yhteisön tulee osallistua sovintoprosessin kaikkiin vaiheisiin.

LAURA PAJUNEN
JOHTAJA

Viestintä

Viestintävuoteen 2019 mahtui monenlaista tapahtumaa, kampanjaa ja uudistusta. Näkyvyys eri areenoilla vahvistui erityisesti menestyksekkään #supervoimanionviittomakielikampanjan myötä.

Taloustutkimuksen elo-syyskuussa 2019 tekemän tutkimuksen mukaan viittomakielien tunnettuus parani jonkin verran vuoteen 2013 verrattuna. Suomalaisista enää alle kolmannes uskoo, että kaikissa maissa käytetään yhtä ja samaa viittomakieltä. Vuonna 2013 lähes puolet suomalaista oli vielä tätä mieltä. Tutkimuksessa selvitettiin myös, kuinka hyvin viittomakieli

Kuurojen Liiton kuva-arkisto

Porin SuomiAreenassa #supervoimanionviittomakielikampanja tavoitti myös vaikuttajia.

tiedetään yhdeksi Suomen valtion tunnustamaksi vähemmistökieleksi ja keskimääräistä useammin tämän tiesivät 15–24-vuotiaat vastaajat. Viittomakielisille suunnattiin

omakielistä tiedotusta muun muassa 54 viitotun uutisen ja tiedotteen muodossa. Yhteensä verkkosivuilla julkaistiin jopa 200 uutista. Toimintavuonna julkaistiin myös teema-

videoita kevään vaaleista ja muista ajankohtaisista ilmiöistä. Liiton vaaliteeseistä tehtiin esite ja verkkosivuille tuotettiin lyhyitä viittomakielisiä videoita, joissa nostettiin esille yhteisön huolia.

Viestinnän suurimpia uudistus-hankkeita oli kuurojenliitto.fi-verkkosivun kilpailutus ja uusien sivujen suunnittelutyö. Suunnittelussa vahvana pohjana oli asiakkailta saatu palaute, jonka vaikutuksesta uusista sivuista suunniteltiin entistä visuaalisempia ja saavutettavampia. Toimintavuonna testattiin myös viittomakielistä chat-palvelua. Teknisten haasteiden takia päätettiin toteuttaa vielä toinen testijakso vuonna 2020 ennen lopullista päätöstä pysyvistä käyttöön otosta.

Viestintä oli mukana kaikissa liiton isoimmissa tapahtumista, kuten seniorien kulttuuritapahtumassa ja viittomakielen päivän seminaarissa. Vuoden erityistapahtumana oli Kaustisen kansanmusiikkifestivaali, jossa yksi päivistä oli kuulovammaisille suunnattu teemapäivä. Suoria verkkolähetyksiä toteutettiin muun muassa liittokokouksesta ja alueellisista tapahtumista. Vuoden suosituin lähetyk oli jälleen kansainvälisen kuurojen viikon Verkkobileet.

#supervoimanionviittomakieli-kampanjaa toteutettiin läpileikkaavasti kaikissa liiton tapahtumissa alkaen Maailma kylässä -tapahtuman ständistä aina Verkkobileisiin saakka. Kampanjassa oli teemabannerit, t-paitoja ja haastetehtävä sekä Superviittoja-hahmo, joka veti muun muassa suosittuja viittomakielisiä opetustuokioita Suomi-Areena-tapahtumassa. Kampanja oli menestys ja ihmiset osallistuivat tapahtumissa sankoin joukoin haas-

Annika Posti

Verkkobileissä katsoja hauskuutti Huitous-sketsihahmokilpailu.

teeseen. Viestintä sai kampanjasta poikkeuksellisen paljon hyvää palautetta: "Piti vaan sanoa, että minusta #supervoimani viittomakieli-kampanja on ollut älyttömän hieno!"

Vuoden loppupuolella toteutettiin vielä kuukauden pituinen, pääasiassa työnantajille suunnattu kampanja Viittomakielinen työelämässä. Somessa toteutetussa kampanjassa julkaistiin neljä videota, joissa kuurot ja heidän työkaverinsa kertoivat omista työyhteisöistään. Menestyneen kampanjan kattavuus Facebookissa oli 26 016. Twitterissä suosituin twiitti sai 3833 näyttöä ja koko kampanjan yhteiskattavuus oli 11 022.

Uudistukset näkyivät myös printtimateriaaleissa. Vuosikertomuksen koko konsepti uudistettiin paluulla printtiversioon, jolle suunniteltiin kokonaan uusi selkeämpi ilme. Samalla tehtiin uudenlainen viitottu koostevideo toimintavuoden päätapahtumista. Myös suosittu Kysymyksiä ja vastauksia -esite sai uuden ilmeen ja sisältöpäivityksen. Aluetyöntekijöiltä saatiin positiivista palautetta esitteen uudistuksesta, sillä sen sisällöt koettiin tärkeäksi vaikuttamistyössä. Lisäksi tuotettiin yhteistyössä työllisyystoiminnan

kanssa flyer-tyyppiset esitteet työnantajien ja kuurojen työnhakijoiden käyttöön. Esitteet tehtiin sekä suomeksi että ruotsiksi.

Yhdistyshuoneeseen rakennettiin yhteistyössä järjestöohjaajien kanssa Järjestökioski-palvelu, joka aukesi asiakkaiden käyttöön alkusyksystä. Alueellista viestintää tehtiin erityisesti kevään aluefoorumitapahtumissa, joiden tiedotusta toteutettiin yhteistyössä Suomen Kuurosokeiden kanssa. Viestintä osallistui myös syksyn yhdistysten strategiakiertueeseen toteuttamalla suoran lähetyksen ja suunnittele- malla kolmea lisälähetystä alkuvuoden 2020. Suorassa lähetyksessä testattiin myös palvelutarjoajan uutta kysymysominaisuutta.

Viestintä antoi myös tukea ja opastusta saavutettavuudesta viranomaisille sekä toimi kouluttajana saavutettavuuskoulutuksessa viranomaisille ja järjestöille. Suomi.fi-toimituksen kanssa jatkettiin yhteistyötä viittomakielisten sisältöjen kehittämisessä.

Alkuvuodesta 2019 kootussa asiakasraadissa koettiin, että liiton verkkosivut vahvistavat identiteettiä: olen viittomakielinen, ja haluan osallistua ja saada tietoa minuun liittyvistä asioista. Liiton verkkosivuille tullaan, koska sillä on voimaannuttava vaikutus: tulee hyvä olo, kun pääsee omankieliseen ja -kulttuuriseen verkkoympäristöön. Sivulta saatiin myös paljon tukea ja tietoa omien asioiden hoitoon. Erityisesti suorat lähetykset tai viittomakieliset uutisvideot lisäsivät käyttäjien tietoja yhteiskunnallisista asioista ja viittomakielisistä palveluista. Suurin osa raadista koki myös, että omakielinen tiedonsaanti on lisännyt heidän mahdollisuuksiaan ymmärtää omia oikeuksiaan, vaikuttaa arjen asioissa ja osallistua yhteiskunnalliseen toimintaan.

Verkkosivun tilastoja

Vilkkain päivä:
Viittomakielen päivä

Suosituin tietosivu:
viittomakielet ja viittomakieliset

Vuoden nousija:
kurssi- ja tapahtumakalenteri

Annika Posti

Viestintä osallistui järjestöneuvos Liisa Kauppinen 80 v. ihmisoikeus-seminaarin järjestelyihin sekä tiedotukseen. Tapahtuma herätti median kiinnostuksen ja sen ympärillä järjestettiin useita haastatteluita. Tapahtumasta toteutettiin myös suora verkkolähetyk.

KUUROJEN LEHTI

Kuurojen lehteä julkaistiin neljä numeroa vuoden aikana, ja lehden levikki oli 904 kpl. Osa lehdestä käännettiin perinteisesti myös ruotsiksi. Liitolle tärkeät teemat, kuten työ, lasten ja nuorten tilanne, kuurojen opetus sekä viittomakieli ovat näkyneet sisällöissä. Vaalivuonna lehti kertoi liiton vaaliteeseistä ja niiden hyödyntämisestä jäsenyhdistysten vaikuttamistyössä. Lukijoiden toive saada lehteen juttuja tavallisten ihmisten arjesta toteutettiin juttusarjalla Minun tarinani, josta tuli heti lehden suosituin palsta.

Somessa lehden näkyvyys kasvoi oman Facebook-ryhmän ansiosta; ryhmä sai vuodessa noin 250 uutta jäsentä. Facebook-kyselyssä selvitettiin, miten lehteä luetaan. Vastauksia saatiin 113 ja suurin osa kertoi lukevansa lehden huolellisesti. Lähes neljäsosa vastaajista kertoi säilyttävänsä kaikki lehdet ja palaavansa niihin vuosienkin päästä. Facebookin kautta on saatu myös uusia tilaajia.

Loppuvuodesta toteutettiin lehden taiton ja painotyön kilpailutus ja aloitettiin ulkoasun päivityksen suunnittelu yhdessä valittujen palveluntuottajien kanssa.

KUUROJEN VIDEO

Kuurojen Video on liiton viittomakielinen video-ohjelmalvelu ja ”tuotemerkki”, joka on erikoistunut kuurojen tiedonsaantia kehittävään ohjelmatoimintaan ja aineistojen tekemiseen. Ohjelmatuotantoa toteutetaan monipuolisin tavoin sisältäen esimerkiksi tallenteita tapahtumista ja ohjelmia kielipoliittisen edunvalvonnan, sote- ja maakuntaudistuksen, syrjinnän ja kansainvälisen toiminnan tiimoilta. Kuntamaksusitoumuksella toteutettuja ohjelmia julkaistaan asiakaskanavalla tai postitetaan dvd:nä.

Toimintavuonna tuotettiin 467 asiakkaalle ohjelmaa 30 min/kk. Palautteiden perusteella yhteiskunnalliset teemat ja viittomakielisen yhteisön ajankohtaiset asiat kiinnostivat. Vuoden suosituin ohjelmasarja oli Bravuuri keittiössä, jossa viittomakieliset kokit antoivat vinkkejä maukkaan kotiruoan valmistukseen.

Ulkoministeriön Eurooppatiedotuksen ohjelma-avustuksella tuotettiin ohjelmia mm. EU:n turvallisuudesta ja arvoista. EU-ohjelmissa keskityttiin myös nuorten tilanteeseen sekä ilmastomuutokseen.

Annika Posti

Kuurojen lehden
Facebook-ryhmä:
250 uutta jäsentä

Kuurojen video:
Viittomakielistä
ohjelmaa 467
asiakkaalle.

Nuorisotyö

Nuorisotyön tapahtumat keräsivät toimintavuonna yhteensä 310 osallistujaa. Leirejä järjestettiin yhteensä 12, osa toteutettiin yhteistyöleireinä. Leirit ja tapahtumat ovat tärkeitä kohtaamispaikkoja nuorille, jotka asuvat hajallaan ympäri Suomea. Leireillä lapset saavat vertaistukea, viittomakielisen ympäristön ja uusia kavereita. Vuoden suosituin leiri oli kesäkuun maatilaleiri.

- Lasten talvileiri, 7-12-vuotiaat
- Maatilaleiri, 7-12-vuotiaat
- Lasten urheiluleiri, 7-12-vuotiaat. Yhteistyössä SKUL ja LapCI, Kuuloliitto ja Kuurojen Palvelusäätiö.
- Talviurheilumatka Tahkolle, 13-17-vuotiaat. Yhteistyössä SKUL, Kuurojen Palvelusäätiö, Kuuloliitto ja LapCI.

- Nuorten urheiluleiri, 12-17-vuotiaat. Yhteistyössä SKUL, LapCI, Kuuloliitto ja Kuurojen Palvelusäätiö.
 - LYX-päivät, 13-17-vuotiaat
 - Laskettelumatka Leville, Ylläkselle ja Pallakselle, yli 18-vuotiaat. Yhteistyössä mukana SKUL.
 - Viittomakielisten purjehdusleiri Norjasta Helsinkiin
- Kouluvierailuja tehtiin viiteen kouluun, lisäksi oppilaiden kanssa oltiin yhteydessä koulujen etäopetuksen kautta. Yhteensä vuoden aikana tavattiin noin 87 koululaista, ja nuorisotyön viittomakielinen esittely selvästi innosti nuoria mukaan liiton toimintaan.

Nuorisopäivät toteutettiin marraskuussa yhteistyössä Kuuloliiton, Helsingin Kuurojen Yhdistyksen nuortenkerhon, Vantaan Kuurojen ja Finlandssvenska teckenspråkigan kanssa. Tapahtuma oli erittäin suosittu ja osallistujia oli yli 100! Lisäksi järjestettiin muita tapahtumia, kuten viittomakieli- ja kuuloalan järjestöjen yhteinen pikkujoulujuhla perheille. Tapahtumat olivat suosittuja ja toimintavuonna mukaan saatiin myös paljon uusia osallistujia.

Toimintavuonna nuorisotoimikunta kokoontui kolme kertaa. Nuoret osallistuivat aktiivisesti myös kansainvälisiin kokouksiin ja leireihin.

Valtakunnalliset nuorisopäivät kokosi yhteen kuuroja ja huonokuuloisia nuoria Tukholman risteilylle.

Valeria Borovskaya

Viittomakielinen vapaaehtoistoiminta

Viittomakielisen vapaaehtoistoiminnan (Viva) kautta ehkäistään syrjäytymistä ja yksinäisyyttä sekä tuetaan asiakkaiden osallistumista yhteiskuntaan. Asiakkaina ovat viittomakieltä käyttävät ja tuen tarpeessa olevat kuurot, huonokuuloiset ja kuurosokeat iästä riippumatta. Vivan tukihenkilöinä toimivat viittomakielentaitoiset henkilöt, jotka ovat saaneet koulutuksen vapaaehtoisuustoimintaan.

Vuoden aikana 23 asiakkaalla on ollut Vivan tukihenkilö (vuonna 2018: 32). Oma tukihenkilöä jonottamassa olleita asiakkaita oli vuoden lopussa

24 henkilöä (v. 2018: 27). Tukihenkilöitä on yhteensä 40 henkilöä, mutta kaikilla ei ole tällä hetkellä asiakasta. Vapaaehtoisten järjestämään olotila-toiminnan 19 tapaamiseen Vantaalla osallistui 81 asiakasta.

Tukihenkilökoulutus siirrettiin keväältä syksylle, mutta se jouduttiin peruuttamaan vähäisten ilmoittautumisten vuoksi. 22 tukihenkilölle järjestettiin vertaistukipäivät Tampereella loppuvuodesta. Saadun palautteen mukaan kaikki tunsivat olonsa virkistyneeksi ja voimaantuneeksi päivän lopuksi. Yhteistä päivää ja tukihenkilöiden välistä vertaistukea

pidettiin tärkeänä.

Vivan toiminnan myötä asiakkaat ovat saaneet vapaaehtoisen tukihenkilön, ystävän, jolloin yksinäisyys ja usein myös eristäytyneisyys ovat vähentyneet. Asiakkaat ovat mm. rohkaistuneet ottamaan kontaktia kotinsa ulkopuolisiin ihmisiin ja lähtemään kotoa. Tehdyn kyselyn mukaan Vivan vapaaehtoiset tukihenkilöt kokevat toiminnan erittäin tärkeäksi ja hyödylliseksi. Heidän arvionsa mukaan asiakkaiden hyvinvointi on lisääntynyt ja elämään on tullut lisää iloa tukihenkilötapaamisten myötä.

Kulttuurituotanto

Kulttuurituotanto järjestää monipuolista viittomakielistä kulttuuritarjontaa kaikenikäisille. Viittomakielisessä yhteisössä kulttuuritapahtumilla on myös tärkeä sosiaalinen ja osallistava merkitys.

Kulttuurituotannon vuosi oli tapahtumarikas – selvänä huippukohtana oli 18. kuurojen seniorien kulttuuritapahtuma Sigyn-salissa Turussa 17.-19.5. Paikalla oli noin 400 osallistujaa. Kulttuuritapahtuma toteutettiin yhteistyössä Turun kuurojenyhdistyksen ja Turun kaupungin kanssa.

Vuoden muita merkittäviä kulttuuritapahtumia olivat HELsign 2019, kansainvälisen kuurojen viikon

Kuurojen museon Kuurot kirjatyöntekijät -näyttelyn avajaisista toteutettiin suora lähetyks.

Annika Posti

Jussi Rinta-Holika

Vuoden suurin tapahtuma oli Kuurojen seniorien kulttuuritapahtuma, johon kokoontui noin 400 osallistujaa.

Verkkobileet ja viittomakielinen filmifestivaali. Viittomakielisille perheille suunnattu HELsign 2019 järjestettiin maaliskuussa Helsingissä. Kulttuuritapahtuma järjestettiin yhteistyössä Helsingin Kulttuurikeskus Stoa ja Humakin kanssa. Kävijämäärä on pysynyt tasaisena ja ilmaistapahtumassa vieraili n. 250 henkilöä. HELsign on saanut positiivista palautetta viittomakielisestä kulttuuritarjonnastaan; tänä vuonna ohjelmassa oli myös aikuisille kohdistettu paneelikeskustelu, joka osoittautui todella suosituksi ja sitä jatketaan myös tulevana vuosina.

Kansainvälisen kuurojen viikon verkkobileet 2019 toteutettiin suorana verkkolähetyksenä Valkeasta

talosta. Tapahtuma toteutettiin yhteisvoimin viestintätoimin, nuorisotyön ja Viittomakielisen kirjaston kanssa. Ohjelmaa uudistettiin katsojilta tulleiden palautteiden perusteella ja uusi hitti oli Huitous-sketsihahmokilpailu. Ohjelma keräsi tuhansittain katsojia ja sen tallenne julkaistiin myöhemmin Viittomakielisessä kirjastossa. Kulttuurituotanto oli syksyllä myös mukana järjestämässä Kuurojen museon uuden näyttelyn avajaisia ja tästäkin tilaisuudesta toteutettiin suora verkkolähetyks.

Kuudes viittomakielinen filmifestivaali järjestettiin Jyväskylässä marraskuussa. Festivaali järjestettiin yhteistyössä Jyväskylän yli-

opiston Viittomakielisen keskuksen kanssa. Viittomakielisiä elokuvia oli yhteensä 15, ja niitä saapui katsomaan 239 henkilöä. Parhaiksi elokuviksi valittiin yleisöäänestyksessä "Kolme poikaa ja isä" (Suomi) ja "To know him" (Englanti). Saadun palautteen mukaan elokuvatarjontaan oltiin tyytyväisiä.

Kulttuurivuoden päätti kuuloalan järjestöjen – KLV ry, Kuuloliitto ry, Kuurojen Liitto ry, Kuurojen Palvelusäätiö ja LapCI ry – yhteinen lapsiperheille suunnattu pikkujoulutapahtuma. Tapahtuma keräsi Valkeaan taloon yli 100 aikuista ja lasta, ja ohjelmassa oli mm. viittomakielisiä esityksiä ja askartelua.

Perhekurssin ohjaajat

Perhekurseilla saatiin vertaistukea ja tietoa vanhemmuudesta.

Sopeutumisvalmennustoiminta

Sosiaalista hyvinvointia tukevien viittomakielisten kurssien tehtävänä on antaa neuvontaa ja valmennusta eri-ikäisille viittomakielisille ja perheille elämän monilla osa-alueilla. Toimintavuonna järjestettiin 10 kurssia perheille, aikuisille ja lapsille eri puolella Suomea. Hakijoiden joukosta kursseille valittiin 186 henkilöä (vuonna 2018: 188). Yhteensä 83 lasta (0–17-v) osallistui coda- ja perhekurseille (vuonna 2018: 82).

Saadun palautteen mukaan osallistujat kokivat kurssit hyödyll-

isinä, sillä ne lisäsivät osaamista, taitoja ja itseluottamusta. Perheet saivat kursseilta vertaistukea sekä tietoa vanhemmuudesta ja lasten kasvatuksesta. Aikuisten kursseilla pohdittiin puolestaan elintapoja ja keinoja oman hyvinvoinnin edistämiseksi. Ikääntyneiden kurssilla perehdyttiin viittomakielisten palveluihin, henkiseen hyvinvointiin ja fyysisen kunnon ylläpitämiseen. Suosittu CODA-lasten omalla kurssilla lapset tutustuivat uusiin ystäviin ja kehittivät sosiaalisia taitoja leikkien kautta.

Toteutuneet sopeutumisvalmennuskurssit vuonna 2019:

- Arvokas elämä ilman työtä -kurssi
- Uutta sisältöä arkeeni -kurssi
- Aikuisten ICT -kurssi (2 kpl)
- CODA-kurssi
- Perhekurssi ja avokurssipäivä, yhteistyössä Kuurojen Palvelusäätiön kanssa
- Aikuisten ja perheiden kurssi sekä avokurssipäivä
- Perhekurssi ja avokurssipäivä
- Naisten kurssi
- Seniorien kurssi
- Äiti-lapsi-kurssi

ALUETYÖ

Aluetyöhön (Stea Ak6) kuuluvat palveluohjaus, digiohjaus ja järjestöohjaus, jotka toimivat viittomakielisten palvelu- ja tukiverkoston ympäri Suomea.

Aluetyön tavoitteet vuonna 2019 kohdistuivat tukea tarvitsevien viittomakielisten hyvän arjen edistämiseen. Omakielisen ohjauksen avulla haluttiin parantaa palvelujen saantia, lisätä digitaitoja, vahvistaa yhteisöllisyyttä ja ihmisten hyvinvointia sekä edistää alueellisten viittomakielisten palvelujen saantia. Asiantuntijaryhminä toimivat senioritoiminnan seurantaryhmä ja vuoden 2019 alussa aloittanut naistyöryhmä.

Aluetyössä oli 14 aluetyöntekijää, yksi järjestösuunnittelija ja aluetyön johtaja. Kahden aluetyöntekijän työsuhteet jouduttiin lakkauttamaan STEAn avustuksen jälleen pienetessä. Syksyllä järjestöohjaus siirtyi toimimaan valtakunnallisesti palveluohjauksen pysyessä ennallaan alueellisena palveluna. Samalla Rovaniemi sai uuden aluetoimiston. Monialaista yhteistyötä tehtiin mm. lapsiasioissa, vaikuttamistyössä ja vertaistapahtumien järjestelyissä.

Toimintavuonna aluetyöntekijät olivat mukana viiden alueellisen foorumin valmisteluissa (Suomen Kuurosokea ry:n, Kuurojen Liiton ja

Kuurojen Palvelusäätiön yhteistyötapahtuma). Myös liiton jäsenyhdistykset olivat tällä kertaa osallisina työryhmissä. Aluefoorumeissa viranomaiset tapasivat viittomakielisiä, saivat tärkeää tietoa ja ymmärsivät paremmin palvelutarpeita, jonka seurauksena viranomaisten ja aluetyön yhteistyö parani. Aluefoorumien lisäksi aluetyöntekijät osallistuivat vaativan erityisen tuen verkoston tilaisuuksiin sekä liiton strategiakiertueelle.

HELENA TORBOLI
JOHTAJA

Palveluohjaus

Palveluohjaus toimii matalan kynnyksen viittomakielisenä palvelu- ja tukiverkoston kaikkialla Suomessa. Toimintavuonna palveluohjauksen kanssa asioi 749 rekisteröityä asiakasta (2018: 796 asiakasta). Ohjausta annettiin eri asioissa 5896 kertaa (2018: 6044 kertaa). Lisäksi yhteydenottoja tuli asiakasrekisterin ulkopuolelta.

Kaksi suurinta asiakasryhmää olivat aikuiset ja iäkkäät. Kaukana liiton aluetoimistoista asuvia asiakkaita on tuettu useimmiten kotikäynneillä ja etäyhteyksin sekä olemalla tarvittaessa mukana viranomaiskäynneillä.

Asiakkaat ovat saaneet apua ja tukea arkeaan kuormittaneisiin

elämäntilanteisiin ja vastauksia kysymyksiinsä omalla kielellään. Asiakkaita on myös ohjattu eteenpäin sopivan palvelun ja tiedon piiriin. Yksinäisille ihmisille on tarjottu tukea ja mahdollisuuksia keskusteluun. Vaikuttamistyön tuloksena on saatu hallinto-oikeudesta myönteisiä päätöksiä, esimerkiksi joidenkin asiakkaiden kotihoidon osalta.

Uutena isona asiakasryhmänä ovat lapsiperheet, joita tavoitettiin aiempaa enemmän yhteistyön tiivistyttyä Kuurojen Palvelusäätiön Juniori-ohjelman, Kuulovammaisten Lasten Vanhempien Liiton ja Kuulo-Auris Oy:n kanssa. Espoon ja Vantaan kaupungit saatiin myön-

tämään maksusitoumuksia ja myös taksikuljetuksia Helsinkiin päiväkotifranzenian uuteen viittomakieliseen ryhmään.

Toimintavuonna tehtiin myös tuloksellisuus- ja vaikutuksellisuus selvitys (TVS) vuosien 2017–2018 toiminnasta. Selvityksen mukaan asiakkaille oli erittäin tärkeää omakielinen tuki. Lisäksi merkittäväksi koettiin hyvän luottamussuhteen rakentaminen ja palveluverkoston pysyvyys. Yhteistyökumppanit taas kertoivat saaneensa liiton aluetyöntekijöiltä merkittävää tietoa asiakaskunnan tarpeista.

ICT-ohjaus

ICT-ohjaus antoi ohjausta 323 eri-ikäiselle asiakkaalle eri puolilla Suomea (2018: 320 asiakasta). Asiakaita tavattiin useimmiten kodeissa, mutta myös muissa paikoissa ja etäyhteyksien kautta. Muutkin aluetyöntekijät olivat ICT-ohjauksen tukena omien tehtävien ohella.

Vuonna 2019 toteutettiin Kuurojen kansanopiston kanssa digivertaisohjaajakoulutus, josta saatiin viisi uutta vapaaehtoista ICT-vertaisohjaajaa. Vertaisohjaajat ovat antaneet neuvoja digilaitteiden käyttöön pääasiassa liiton jäsenyhdistyksillä.

Ohjauksen tarve on kasvanut edellisestä vuodesta: sähköisten palveluiden käytön ohjaus on lisääntynyt 3 % ja sosiaalisen median käytön ohjaus 16 %. Myös perustaitojen ohjaus on lisääntynyt, koska iäkkäät ihmiset ovat alkavat ottaa älylaitteita käyttöönsä.

Yhteensä 111 asiakasta osallistui ICT-ohjauksen pienryhmiin Helsingissä, Jyväskylässä, Lahdessa, Mikkelissä, Rovaniemellä ja Savonlinnassa. Lisäksi ICT-ohjaajat luennoivat sähköisistä palveluista ja verkkopankin käytöstä kerhoissa

ja ryhmätapahtumissa. Toimintavuonna toteutettiin myös neljä tiedotevideota ja viisi Youtube-videota. Lisäksi järjestettiin liiton sopeutumisvalmennustoiminnan kanssa ICT-kursseja.

ICT-ohjaajat tekivät yhteistyötä Väestörekisterikeskuksen digituki-verkoston, Aspan Digikaveri-projektin ja Kuuloliiton Digitaidot-projektin kanssa. ICT-ohjauksen nimi päätettiin muuttaa digiohjaukseksi vuoden 2020 alusta alkaen, koska termi on yhteistyökumppaneiden käytössä.

Heidi Koivisto Robertson

Vapaaehtoisten digivertaisohjaajien joukko vahvistui viidellä vuonna 2019.

Järjestöohjaus

Järjestöohjauksen keskeisimpiä kohderyhmiä ovat liiton jäsenyhdistykset ja niiden kerhot. Ohjauksessa on hyödynnetty etäyhteyksiä entistä enemmän, joten yhdistystoimijat ovat saaneet nopean avun yhdistystoiminnan ja vaikuttamistyön haasteisiin. Tarvittaessa on myös järjestetty käyntejä yhdistyksillä.

Toimintavuonna yhdistyksille annettiin paljon tukea STEAn jäsenjärjestöavustuksen hakemisessa ja raportoimisessa. Vuonna 2019 avustusta jaettiin 22 jäsenyhdistykselle.

Yhdistysohjelman jalkauttamista jatkettiin neljän uuden jäsenyhdistyksen kanssa yhdistystapaamisilla ja osittain yhdistysten omilla koulutuksilla. Yhdistysohjelman aloittamisen myötä yhdistystoimijat ovat pohtineet yhdistyksensä nykytilaa ja tulevaisuutta sekä yhteistyössä järjestöohjauksen kanssa tehneet konkreettisia suunnitelmia muun muassa hallitustyöskentelyn sujuvoittamiseksi.

Loppuvuonna toteutettiin liiton jäsenyhdistysten puheenjohtajille kaksipäiväinen koulutus, jonka teemana olivat puheenjohtajuuden voimavarat sekä tulevaisuuden suunnittelu erityisesti lapsi- ja nuorisonäkökulmasta. Palautteen mukaan osallistujat saivat uusia ideoita ja oppivat toimintatapoja, joita ottaa käyttöön omalla yhdistyksellä. Järjestöohjaus tulee tekemään seuranta- ja koulutukseen osallistuneille yhdistyksille vuoden 2020 aikana.

Järjestökioski (etäpalvelu) toteutettiin 13 päivystyskerralla ja kahdella Facebook-livellähetyksellä, jotka tavoittivat 497 henkilöä (158 sitoutunutta seuraajaa). Facebook-livellähetyksillä tavoitettiin myös yhdistystoiminnan ulkopuolista yleisöä. Järjestökioski ei ole vielä vakiinnuttanut asemaansa viittomakielisten keskuudessa, joten ensimmäisenä toimintavuonna päivystysaikojen yhteydenotot jäivät vähäisiksi.

Senioritoiminnan seurantaryhmä kokoontui vuoden aikana kolme kertaa pohtimaan mm. viittomakielisten ikäihmisten oikeuksia, vanhuspalveluja koskevaa lainsäädäntöä ja ikäteknologiaa. Seurantaryhmä vieraili Vanhusten viikolla viittomakielisten tilaisuudessa Vaasassa ja osallistui paneelikeskusteluun kuurojen seniorien kulttuuritapahtumassa Turussa. Tanskassa pidettyyn pohjoismaiseen seniorien tapaamiseen osallistui kaksi seurantaryhmän jäsentä ja aluetyöntekijä.

Toimintansa arviointia varten järjestöohjaus toteutti kaksi verkkokyselyä, joilla pyydettiin yhdistystoimijoilta palautetta. Vastauksissa esille nousi toive yhdistystoimijoille järjestettävistä järjestöpäivistä. Toive vietiin liiton hallitukselle, joka päätti muuttaa yhdistystason neuvottelupäivien nimen järjestöpäiviksi. Jatkossa myös päivien sisältö tulee olemaan entistä järjestölähtöisempi.

Heidi Koivisto Robertson

Viittomakielinen Ystäväpiiri

Viittomakielisten ikäihmisten yksinäisyyden torjumiseksi aloitettiin ystäväpiiri-ryhmätoiminta yhteistyössä Vanhustyön keskusliiton Ystäväpiiri-toiminnan kanssa. Ystäväpiiri-toiminnan vetämään ryhmäohjaajakoulutukseen osallistui 6 aluetyöntekijää ja 6 vapaaehtoista. Viittomakieliset ystäväpiiri-ryhmät toteutettiin Jyväskylässä, Seinäjoella ja Siilinjärvellä. Osallistujat olivat tyytyväisiä ryhmätapaamisiin ja suosittelevat toimintaa muille. He kokivat omakielisen ryhmän tärkeäksi paikaksi tavata toisia ja jakaa ajatuksia.

HALLINTO

Talous

Vuonna 2019 Kuurojen Liiton tuotot olivat 6,4 milj. euroa ja kulut olivat 6,4 milj. euroa. Tulos oli 72 tuhatta euroa ylijäämäinen. Vastaavat luvut vuonna 2018 olivat tuotot 6,6 milj. euroa, kulut 6,4 milj. euroa ja tulos 0,2 milj. euroa.

Vuoden 2019 tulos oli ennakoidun mukainen. Tuotot koostuvat pääosin STEAn, opetus- ja kulttuuriministeriön ja ulkoministeriön avustuksista, valtionosuuksista, varainhankinnan keräystuotoista ja videotuotannon tuotoista. Suurin kuluerä oli edelleen henkilöstökulut 3,4 milj. euroa. Kuurojen Liiton toiminta on vakaata ja liitto on velaton. Kuurojen Liiton tilinpäätös sisältää myös itsenäisesti toimivan Kuurojen kansanopiston, joka harjoittaa viittomakielistä opetustoimintaa.

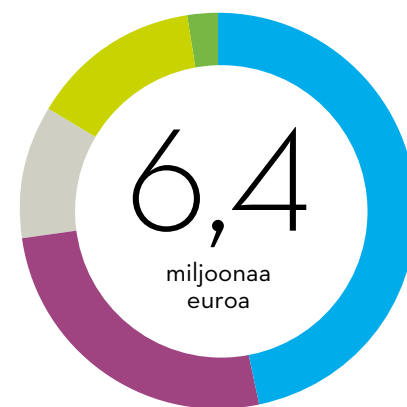
Haasteita toiminnan suunnittelulle ja henkilöstön palkkaamiselle tuovat vuosittaisten avustuspäätösten varmistuminen joulukuussa tai vasta toimintavuoden alussa. Lisäksi toimintaa pystytään suunnittelemaan vain vuodeksi kerrallaan. Vuodelle 2018 Stea pienensi Ak6 eli aluetyön avustusta, mikä johti vuonna 2019 yt-neuvotteluihin ja kahden henkilötyövuoden vähennykseen.

Vuosi 2019 oli talouden osalta tasaisen kehityksen vuosi ennalta luoduissa puitteissa. Organisaatiorakennetta päivitettiin toimintavuoden alussa, lisäksi kirjanpitoa kehitettiin ja taloussääntö päivitettiin. Kirjanpito jatkui tutussa tilitoimistossa yhteistyötä kehittäen ja kontrollointi liiton puolella. Johdon ja hallituksen talouslukujen seuranta parantui määrittelemällä talouden seurantaraporttien sisältö ja aikataulut uudestaan. Näin saatiin tilikauden 2019 tulos lähelle budjetoitua.

Varainhankinnan tuotot olivat merkittävästi pienemmät kuin edellisvuosina. Etukäteen oli laadittu suunnitelma, että kampanjoidaan vähemmän ja kehitetään varainhankinnan tulevia kampanjoita. Tätä tuottojen vähentymistä kompensoitiin nostamalla osinkoa tytäryhtiö KL-Supportista.

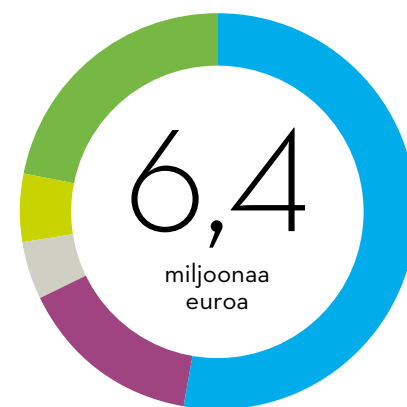
Toimintavuonna Kuurojen Liitto ja muut Kiinteistö Oy Valkea talon omistajat sekä kiinteistöyhtiön johto jatkoivat tiiviisti Valkean talon peruskorjauksen suunnittelua. Peruskorjauksen on tarkoitus alkaa vuonna 2020.

Kuurojen Liiton tuotot 2019

- STEA-avustus 46,8 %
- Muut avustukset 26,0 %
- Keräystuotot 11,0 %
- Muut tuotot 13,8 %
- Osinkotuotot 2,4 %

Kuurojen Liiton kulut 2019

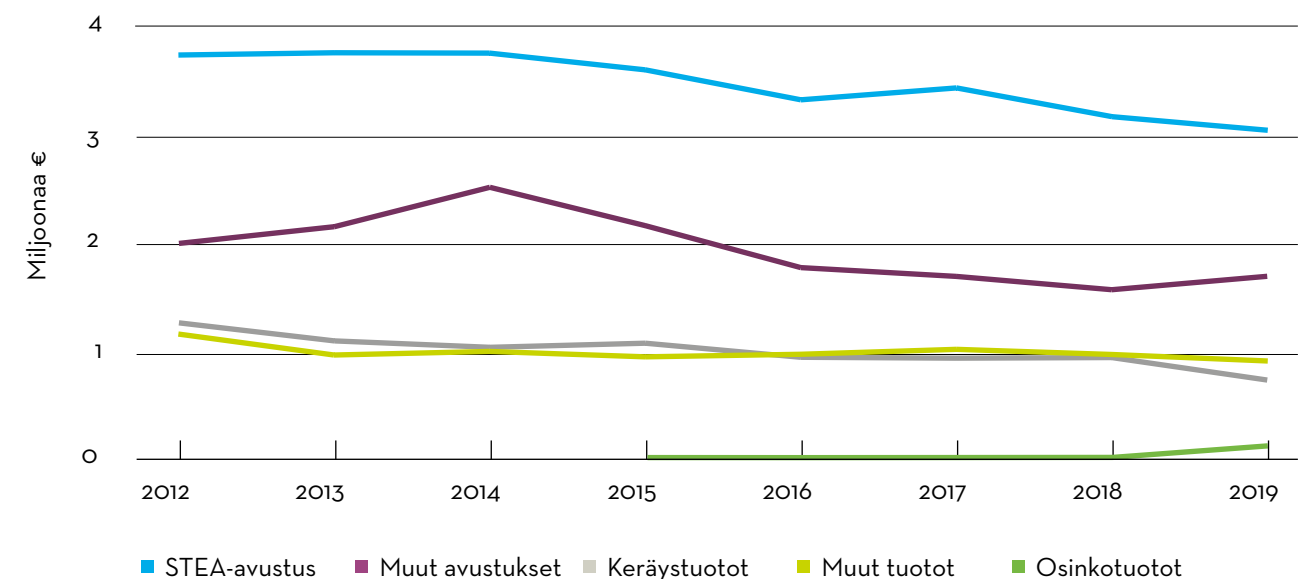

- Henkilöstökulut 52,8 %
- Huoneisto- ja laitteisto 15,0 %
- Matkakulut 4,7 %
- Hankintakulut 5,7 %
- Muut kulut 21,8 %

Liittokokouksessa hyväksyttiin edellisen vuoden tilinpäätös sekä tulevan vuoden talousarvio.

Kuurojen Liiton tuottojen kehitys vuosittain

Varainhankinta

Varainhankinnan vuotta leimasi aktiivinen videokampanjointi sosiaalisen median kanavilla. Videoilla pyrittiin avaamaan käsitystä kuurojen maailmasta muun muassa näyttämällä epäkohtia ja ennakkoluuloja, joihin kuurot törmäävät jokapäiväisessä arjessaan. Tarkoituksena on lisätä lahjoittajien ymmärrystä kuuroudesta ja viittomakielestä sekä lisätä mielenkiintoa liiton toimintaa ja sen tukemista kohtaan.

Alkuvuodesta julkaistiin Facebookissa 14 lyhytvideon sarja ”Kysymyksiä kuuroudesta”. Videoissa kuuro nuori vastaa tavallisimpiin kuurouteen ja viittomakieleen liittyviin kysymyksiin. Lokakuussa varainhankinta toteutti, yhteistyössä viestinnän ja työllisyyskoordinaattoreiden kanssa, kuurojen työllisyyttä esittelevän Muutetaan asenteita yhdessä -kampanjan. Kampanjavideoissa neljä eri ammattissa työskentelevää kuuroa kertoi työstään ja

työyhteisön asennoitumisesta kuuroon työkaveriin. Sarjan viimeinen koostevideo sai paljon huomiota ja oli vuoden jaetuin varainhankinnan somejulkaisu.

Viittomakielen päivänä 12.2. kampanjoitiin tutulla #viitorakkautta-kampanjalla. Varainhankinta oli myös mukana Maailma kylässä -festivaalilla Helsingissä ja SuomiAreena-tapahtumassa Porissa. Tapahtumakampanjointi toteutettiin yhteistyössä liiton viestinnän kanssa teemalla #supervoimanion-viittomakieli.

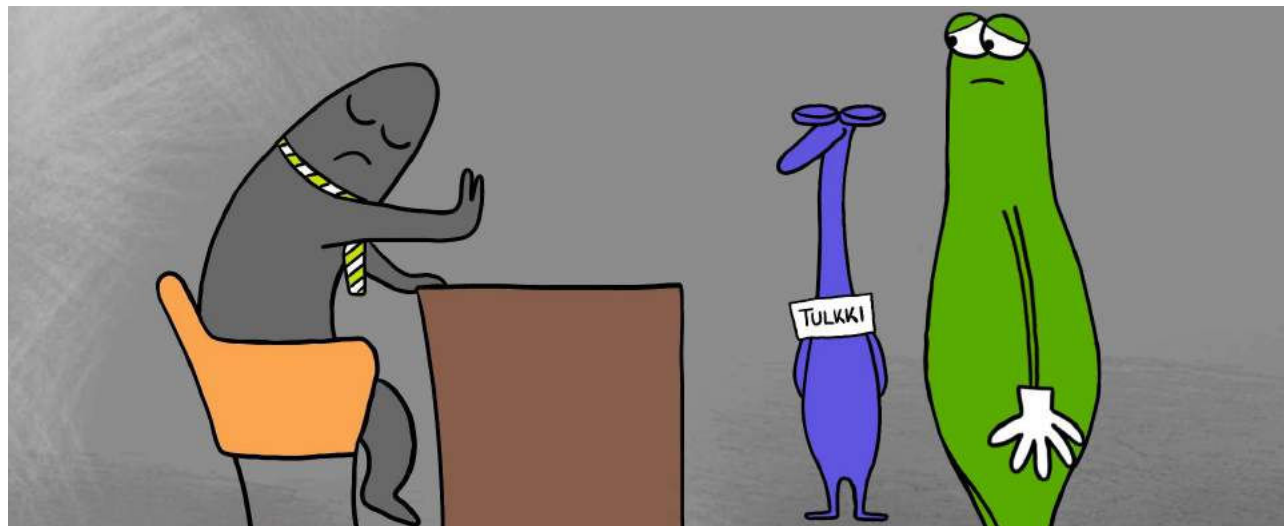
Varainhankinta osallistui myös globaaliin, mutta Suomessa vasta toista kertaa järjestettyyn lahjoittamiseen ja hyvän tekemiseen tähtäävään #GivingTuesday-kampanjaan, eli suomalaisittain Tekojen tiistaihin 3.12. Lisäksi Vastuullisen Lahjoittamisen VaLa ry:n jäsenjärjestöjen Hyvä testamentti -kampanja jatkui.

Vuoden aikana toteutettiin seitse-

män suorapostituskampanjaa, jotka kattoivat valtaosan varainhankinnan tuotoista. Kuukausilahjoittamisesta kampanjoitiin lokakuun kampanjapostituksen yhteydessä ja kertaalahjoittajasta kuukausilahjoittajaksi siirtyikin 34 lahjoittajaa.

Toukokuussa järjestetyn Liisa Kauppisen ihmisoikeusseminaarin yhteydessä toteutettu lahjakeräys tuotti 3654 € Kuurojen Liiton ja Kuurojen maailmanliiton tekemään ihmisoikeustyöhön. Kuurojen Liitto oli myös mukana sosiaali- ja terveystieteiden alan järjestöjen yhteisessä Pieni ele -kampanjassa, jossa järjestettiin lipaskeräykset eduskunta- ja europarlamenttivaalien yhteydessä. Liiton osuus tuotoista oli 22621 €.

Kiitos kaikille toimintaamme tukeneille. Lahjoituksenne ovat tärkeä osoitus siitä, että kuurojen ja viittomakielisten yhdenvertaisuus on meidän kaikkien yhteinen asia.

Jatkoa saatiin myös suosittuun animaativideosarjaan, jossa kuuron hahmon kautta esitetään havainnollisesti, usein huumorin kautta, tilanteita, joissa kuurojen yhdenvertaiset oikeudet eivät toteudu.

Henkilöstöhallinto

Kuurojen Liitto ry:n henkilöstömäärä Kuurojen kansanopisto mukaan lukien oli vuoden 2019 lopussa 64 henkilöä, jonka lisäksi konserniin kuuluva KL Support työllisti kaksi henkilöä ja Kiinteistö Oy Valkea talo viisi henkilöä. Työsuhteet ovat edelleen pääosin vakituisia, vaikka määräaikaisten määrä nousi hieman. Ensimmäistä kertaa liiton historiassa ollaan tilanteessa, jossa kuuroja viittomakielisiä työntekijöitä on yhtä paljon kuin kuulevia työntekijöitä.

Henkilöstökoulutusta järjestettiin suunnitelmien mukaisesti, vuoden teemoina mm. Office 365-ympäristö, ensiapu ja viittomakielten uhanalaisuus. Sen lisäksi henkilöstö koulutautui omaan ammattiinsa liittyen sekä tutkintoon tähtäävissä koulu-

tusohjelmissa että täydennyskoulutuksissa. Vuoden alussa otettiin käyttöön uusimpana digitaalisena työvälineenä ePassi.

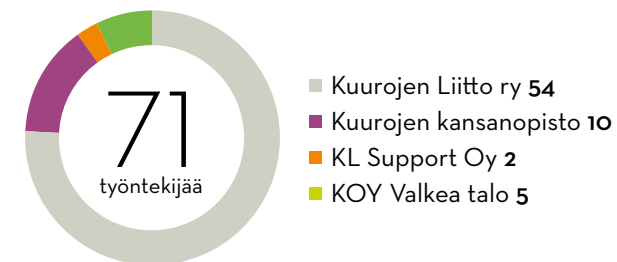
Tietosuojan ja tietoturvallisten käytäntöjen kehittäminen jatkui edellisestä vuodesta ja työtä tullaan jatkamaan ja laajentamaan vuoden 2020 aikana liiton arkistointikäytäntöjen parantamiseen, sekä sähköisen että perinteisen paperiarkiston osalta.

Vuoden 2019 lopussa tehdyn henkilöstökyselyn tulokset ilahduttivat. Tulokset osoittivat, että johtamisen, työtapojen ja työyhteisön hyvinvoinnin parantamiseksi tehty työ on tuottanut tulosta. Kyselyssä nousi esiin kokemus työnantajan inhimillisyydestä sekä työyhteisön vahvasta yhteisöllisyydestä ja välittämisestä,

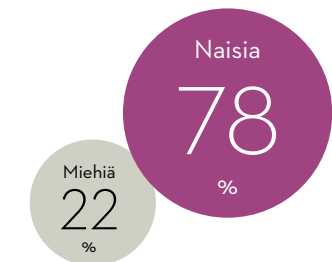
ja siitä, että ihmisiä kohdellaan tasavertaisesti. Työntekijät tuntevat ammattiyhteistyötä työstään ja ottavat siitä vastuuta. Lisäksi koettiin, että työntekijöiden osaamista ja mielenkiintoa kuullaan ja arvostetaan, ja työstä saadaan palautetta. Työssä osataan toimia itsenäisesti ja itseohjautuvasti, ja työhön pystytään myös vaikuttamaan. Kehittämiskohteiksi nousivat sen sijaan edelleen prosessien välinen yhteistyö ja tiedotus.

Liiton intranetia ylläpidettiin yhteistyössä viestinnän kanssa. Lisäksi henkilöstölle järjestettiin neljä tiedotustilaisuutta, joista kaikista oli myös suora verkkolähetys aluetyöntekijöille.

Kuurojen Liiton konsernin henkilöstön määrä

Henkilöstön sukupuolijakauma

Henkilöstöstä kuurojen ja kuulevien työntekijöiden osuus 31.12.2019

Henkilöstön keski-ikä

48

Tukipalvelut

Viittomakielen tulkkauspalvelu

Kuurojen Liiton tulkit välittivät ja tuottivat tulkkauspalveluita organisaation tarpeisiin. Vuoden 2019 tulkkaustarve oli 806 tulkkaustilausta (yht. 4860 h). Valtaosa tulkkauksista toteutui kieliparilla suomi – suomalainen viittomakieli, minkä lisäksi tulkkausta tuotettiin suomenruotsalaisella viittomakielellä, ruotsiksi, englanniksi ja kansainvälisellä viittomisella. Osa tulkkauksista tehtiin etänä. Liiton sisäisillä tulkkiresursseilla katettiin 28 % (1342 h) Kuurojen Liiton tulkkaustarpeesta.

Tulkkauksen välityksessä oli aiempaa enemmän haasteita saada päteviä ulkopuolisia tulkkeja liiton asiantuntijoiden työelämätlukkaus-tarpeisiin. Tilauksissa, joissa käytettiin Kelan välittämiä tulkkeja, tulkit saattoivat vaihtua tietyn toimeksianton kohdalla useaan otteeseen tai sopivia tulkkeja ei löytynyt lainkaan.

Toimintavuonna viranomaistahot olivat aiempaa enemmän yhteydessä Kuurojen Liiton tulkkeihin tilaisuuksien tulkkausjärjestelyjä koskien. Tämä kertoo siitä, että viranomaistahot luottavat liiton tulkkien asiantuntemukseen tulkkausjärjestelyasioissa tilanteissa, joissa on

tarvetta puhutun ja viitotun kielen väliselle tulkkaukselle. Yhteydenottojen määrän kasvu viitannee myös siihen, että viranomaistahojen tietoisuus viittomakielisten tiedonsaantiin liittyen on parantunut ja heidän halukkuutensa järjestää kielellisesti yhdenvertaisia tilaisuuksia on parantunut. Tulkkausjärjestelyitä koskevien yhteydenottojen lisääntyä liiton tulkit alkoivat työstää vuoden 2019 lopussa ulkopuolisille tahoille jaettavissa olevaa tulkkauksen järjestämishjettä.

Käännöspalvelu

Käännöspalvelunsa kautta liitto varmistaa ”vähemmistön vähemmistön” eli suomenruotsalaisten kuurojen tiedonsaannin, jotta he pystyvät osallistumaan niin eri tapahtumiin kuin päätöksentekoon ja omien oikeuksiensa valvontaan. Ruotsinkielistä tiedotus- ja uutismateriaalia julkaistiin liiton omissa kanavissa ja yhdistyksille. Aiheina olivat sekä tärkeät yhteiskunnalliset asiat että erityisesti kuuroja koskevat teemat. Kuurojen lehden ruotsinkielinen osio oli n. 12 sivua per numero. Verkkosivuilla oli käännösuutisten lisäksi pienimuotoista omaa uutistuotantoa

ruotsiksi. Kuurojen työllistymisen tukemiseksi käännettiin työnhakijoille ja työnantajille suunnattuja esitteitä ruotsiksi. Suomenruotsalaisten kuurojen osallistumista päätöksentekoon varmistettiin mm. ruotsinkielisellä liittokokousmateriaalilla.

Assistenttipalvelut

Assistenttien työn päätavoitteena oli vuoden aikana suunnitella, organisoida ja toteuttaa tehokkaasti johtoryhmän ja hallituksen kokouksia. Johtoryhmän kokouksia oli 31 kpl ja hallituksen kokouksia 8 kpl. Liittokokouksen ja neuvottelupäivän suunnittelu ja toteuttaminen olivat myös assistenttien vastuulla.

Kokous- ja tapahtumajärjestelyjen lisäksi assistenttityöhön kuului toiminnanjohtajan työn tukeminen. Assistentit toimivat myös tarvittaessa kouluttajina erilaisten ohjelmien käytössä (mm. Timecon työajanseurantajärjestelmä, IMS ja Netvisor). Tukipalveluihin kuuluu myös erilaisten arkistojen ja asiakas-, tilaaja- ja yhdistysrekisterien ylläpitoa (KILTA ja Netvisor).

JOHTORYHMÄ JA LUOTTAMUSORGANISAATIO 2019

Liittokokous

Liittokokousväki perinteisessä ryhmäkuvassa Valkean talon portailla.

Kuurojen Liiton liittokokous kokoontui 8.6.2019 Helsingissä. Liittokokouksessa oli edustettuna 29 kuurojenyhdistystä yhteensä 44 edustajalla.

Liittokokous totesi julkilausumansa tukevuksa uuden hallitusohjelman kirjausta, jossa luvataan valtioneuvoston käynnistävän valtiollisen sovintoprosessin kuuroihin kohdistuneista oikeudenloukkauksista

Suomen historiassa.

Kuurojen historia sisältää vaikeita asioita, ja järkyttävät kokemukset ovat jättäneet lähtemättömät jäljet. Liittokokous halusi painottaa, että tulevassa sovintoprosessissa tulee olla kuurojen yhteisön vahva osallisuus kaikissa vaiheissa. Tapahtumien sovittaminen vaatii asioiden avointa selvittämistä ja anteeksi- pyyntöä uhreilta. Selvitysprosessin

ensimmäisenä askeleena on tiedon kerääminen, jäsentely ja tuominen päivänvaloon. Uhreja tulee kuulla, ja traumojen ja vaikeiden asioiden käsittelyssä käyttää asiantuntijoita.

Liittokokousedustajien sekä Kuurojen historiaseuran allekirjoittama julkilausuma sekä historiaseuran kannanotto luovutettiin pääministeri Antti Rinteelle marraskuussa.

Hallitus

Annika Posti

Liiton hallituksen puheenjohtajana jatkaa kolme vuotta Jaana Aaltonen.

Kuurojen Liiton hallitus kokoontui kertomusvuonna viisi kertaa. Lisäksi sähköpostikokous pidettiin kolme kertaa. Kesäkuun liittokokouksessa erovuoroisista hallitukseen valittiin uudestaan keilahallin hoitaja Bror-Erik Majors Vaasasta sekä uusina jäseninä tehdastyöntekijä Taina Helenius Porvoosta ja lähihoitaja Merja Jestilä Jämsänkoskelta. Lisäksi liittokokous valitsi yksimielisesti KM Jaana Aaltosen Turusta uudelleen puheenjohtajaksi seuraavaksi kolmeksi liittokokouskaudeksi.

Kuurojen Liiton hallituksen varapuheenjohtajana toimii toimitusjohtaja Jari Malkamäki Tampereelta. Hallituksen muut jäsenet ovat HuK Cecilia Hanhikoski Helsingistä, kokkiopiskelija Jarkko Helminen Raisiosta, lukiolainen Rami Kiiskinen Helsingistä, kirjanpitäjä Joonas Lehtimäki Turusta ja freelancer-näyttelijä Ronja Tammisara Merikarvialta.

Johtoryhmä

Heidi Koivisto Robertson

Laura Pajunen, Markku Jokinen, Kaisa Alanne ja Helena Torboli

Johtoryhmän muodostivat viittomakielen- ja vaikuttamistyön johtaja Kaisa Alanne, viestinnän ja vertaistuen johtaja Laura Pajunen ja aluetyönjohtaja Helena Torboli sekä toiminnanjohtaja Markku Jokinen. Jokinen vastaa myös liiton hallintoprosessista.

Johtoryhmä kokoontui vuoden aikana 31 kertaa. Syksyllä johtoryhmä osallistui yhdessä Hyvän mitta-hankkeen sparraukseen, jossa etsittiin mittareita toiminnan vaikuttavuuden arviointiin ja todentamiseen.

Edustukset 2019

- Aikakauslehtien Liitto
- Abilis-säätiö
- Aspa-säätiö
- DfA-verkosto
- Dövas Nordiska Ungdomsrådet (DNUR)
- Eduskunnan vammaisasiain yhteistyöryhmä (VAMYT)
- Eduskunnan viittomakielten verkosto
- Ensitietoverkosto
- European Deaf Students' Union (EDSU)
- Erikoiskirjastojen neuvosto
- European Society for Mental Health and Deafness
- European Union of the Deaf (EUD)
- European Union of the Deaf Youth (EUDY)
- FDPI ry (kansainvälisten vammaisjärjestön Suomen osasto)
- Fimean lääkkeiden käyttäjien lääkeinformaation kehittämisen työryhmä
- Hilma-verkosto
- Humanistinen ammattikorkeakoulu
- Ihmisoikeuskeskus
- Ihmisoikeudet ulkopoliitikassa -verkosto
- Jyväskylän yliopisto/Viittomakielen keskus
- Kelan yhteistyöverkosto
- Kieliasiaain neuvottelukunta
- Kiinteistö Oy Valkea talo
- Kirjastokaista.fi
- Kirkkohallitus
- KL-Support Oy
- Kotimaisten kielten keskus
- Kulttuuriyhdistys Suomen EUCREA ry
- Kuuloliitto ry
- Kuurojen kansanopisto
- Kuurojen Palvelusäätiö
- Kuurojen Pohjoismainen Neuvosto (KPN)
- Lastensuojelun Keskusliitto

- Naisjärjestöjen Keskusliitto
- Nordisk Audiologisk Selskab
- Oikeusministeriön viittomakielten yhteistyöryhmä
- Pieni ele
- Pohjoismainen viittomakielten kielenhuoltajien verkosto
- Pohjola-Norden
- Pohjoismaisen kansalaisyhteistyön keskusliitto
- Satakieliohjelma
- Sateenvarjoverkosto
- Selkokeskus - neuvottelukunta
- Sininauhaliitto
- Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskus (STEA)
- Sosiaalialan Työntantaja- ja Toimialaliitto
- SOSTE, Suomen sosiaali- ja terveys ry
- SOVATEK -säätiö
- Suomalaiset kehitysjärjestöt - Finnish Development NGOs Fingo ry
- Suomen audiologian yhdistys - Finlands audiologiska förening ry
- Suomen Kansanopistoyhdistys
- Suomen nuorisoyhteistyö Allianssi

- Suomi.fi-portaalin käyttäjäryhmä
- Terveyttä kulttuurista -verkosto
- "Tulkkaukspalvelu 2020"
- Tulkkitoiminnan yhteistyöryhmä
- Työväen museoyhdistys ry
- Vammaisten henkilöiden oikeuksien neuvottelukunta VANE
- Vallin digiverkosto
- Valtion nuorisosiain neuvottelukunta (Nuora)
- Vammaisfoorumi
- Vammaisjärjestöjen naisverkosto
- Vammaisjärjestöjen nuorisoyhteistyöryhmä VNY
- Vammaiskumppanuus ry
- Vammaisten lasten ja nuorten tukisäätiö
- Vanhustyön keskusliitto ry
- VATES -säätiö
- Veronmaksajain keskusliitto
- World Federation of the Deaf (WFD)
- WFD Youth Section WFDYS
- Yritystä!-hanke (Invalidiliitto)
- Yle - raati ja saavutettavuusverkosto

Toimikunnat 2019

- Kansainvälinen toimikunta
- Kuurojen lehden toimitusneuvosto
- MIEPÄ-ryhmä (mielenterveys- ja päihdetyö)
- Museotoimikunta
- Nuorisotoimikunta 2018-2019
- Seniorien kulttuuritapahtuman 2019 järjestytoimikunta

- Senioritoiminnan seurantaryhmä
- Työsuojelutoimikunta 2018-2019
- Viittomakielialan maakuntaverkosto
- VIVA - yhteyshenkilötoiminnan työryhmä (viittomakielinen vapaaehtoistoiminta)
- Yhdistysohjelman ohjausryhmä

KUUROJEN KANSANOPISTO

Toimintavuonna Kuurojen kansanopiston opiskelijoista suurin osa oli maahanmuuttajataustaisia. Maahanmuuttajakoulutuksella on edelleen vankka asema opistolla ja opiskelijoita on tasaisesti riittänyt eri linjoille. Täydennyskoulutuksen puolella oli poikkeuksellisen paljon opiskelijoita, jotka halusivat täydentää maahanmuuttajakoulutuksessa saamia taitoja ja edistää digitaalista osaamistaan. Myös kuulevien maahanmuuttajien suomen kielen opetuksen suosio on kasvanut entisestään. Kuuleville opiskelijoille suunnattu viittomakielen linja on puolestaan jatkanut pienimuotoisena kahden kuukauden mittaisina kursseina keväällä ja syksyllä.

Valtiolta saatu erillisrahoitus on mahdollistanut opinnot monelle, joille opiskelu Kuurojen kansanopistolla olisi muuten ollut taloudellisesti mahdotonta.

Kurssitoiminta on tarjonnut entiseen tapaan monipuolisia kursseja, aiheina muun muassa viittomakielen runous ja maailmalla suosiota nauttanut taidemuoto Visual Vernacular. Kursseista suosituimpana jatkaa edelleen viittomakielen kurssit. Uutuutena oli Naisten kurssi, joka oli tarkoitettu syrjäytymisvaarassa oleville naisille sekä erityisesti kuuroille maahanmuuttajanaishille. Kurssilla naiset saivat tietoa oikeuksistaan, naisten asemasta ja historiasta sekä arkipäivän asioista. Kurssi toteutettiin

yhteistyönä Kuurojen Palvelusäätiön kanssa. Kansanopisto jatkoi myös yhteistyötä Kuurosokeat ry:n kanssa Kuurosokeustyön perusteet -kurssin muodossa.

Suosittu lasten kesäleiri vakiinnutti paikkansa kansanopiston kesätarjonnassa. Leiriä kyseltiin kovasti ja toimintavuoden teema Fantasia innosti lapsia.

Kaiken kaikkiaan opintoviikkokerätyä ylitti jopa tavoitteen ja oli noin 2400 opiskelijaviikkoa. Kansanopiston työntekijät osallistuivat aktiivisesti täydennyskoulutuksiin, kuten esimerkiksi turvallisuuskoulutukseen. Lisäksi kansanopisto tarkisti ja päivitti turvallisuusohjeistustaan.

Maahanmuuttajakoulutus on kansanopiston suosituin linja.

KONSERNIYHTIÖT

Heidi Kivistö Robertson

Kiinteistö Oy Valkean talon omistavat yhdessä Kuurojen Liitto, Kuuloliitto, Kuurojen Palvelusäätiö ja Kuulovammaisten Lasten Vanhempien Liitto.

Kuurojen Liitto konserni koostuu Kuurojen Liitosta, KL Support Oy:stä (omistus 100%), Kiinteistö Oy Valkea talosta (omistus 54,8%) sekä osakkuusyhtiö Humanistisesta ammattikorkeakoulusta Humakista (omistus 28,6%). Konsernin tuotot olivat 7,6 milj. euroa ja tulos ylijäämäinen 0,36 milj. euroa.

KL-Support Oy jatkaa tekstipuhelinten vuokraustoimintaa. Sen liikevaihto oli 0,2 milj. euroa ja tulos 53 tuhatta euroa voitollinen.

Kiinteistö Oy Valkea talon liikevaihto oli 1,4 milj. euroa ja tulos 24,6 tuhatta euroa. Kiinteistö Oy Valkea talo tuottaa kiinteistöhallinnollisia

ja ICT-palveluja tiloissaan toimiville järjestöille ja sidosryhmille.

Toimintavuonna kiinteistössä tehtiin monenlaisia parannustoimia mm. paloilmoinjärjestelmään ja IV-kanaviin. Tulevan kiinteistön kehittämishankkeen ja peruskorjauksen rakennuttajakonsultiksi valittiin Fimpec Oy ja arkkitehtisuunnittelijaksi UKI Arkkitehdit Oy. Suunnittelu tehdään yhteistyössä Valkeassa talossa toimivien järjestöjen kanssa. Valkean talon tietoliikennepalveluita vahvistettiin loppuvuodesta uudella tietohallintopäällikön tehtävällä, samoin uudistettiin koko palvelininfra ja palvelinsalin jäähdytys.

Kuurojen Liitto ry:n jäsenyhdistykset 2019

		PERUSTETTU	JÄSENMÄÄRÄ 2019
Borgå Nejdens Döva – Porvoon Seudun Kuurot ry	1	1982	39
Espoon Viittomakieliset ry	1	1974	105
Etelä-Karjalan Kuurot ry	1	1908	54
Finlandssvenska teckenspråkiga rf	1	2002	165
Helsingin Kuurojen Yhdistys – Helsingfors Dövas Förening ry	1	1895	363
Kanta-Hämeen Viittomakieliset ry	1	1924	51
Itä-Savon Kuurot ry	1	1945	30
Pietarsaaren Seudun Kuurot ry, Jakobstads Nejdens Döva rf	1	1923	24
Jyväskylän Kuurojen Yhdistys ry	1	1907	153
Jämsänjokilaakson Kuurot ry	1	1981	40
Keski-Uudenmaan Kuurot ry	1	1941	30
Kokkolanseudun Viittomakieliset ry	1	1929	15
Kotkan Kuurojen Yhdistys ry	1	1907	28
Kouvolan Kuurot ry	1	1949	31
Kuopion Kuurojenyhdistys ry	1	1909	56
Kuurojen Vanhempien Kuulevien Lasten Yhdistys ry	1	1996	91
Lahden Kuurojen Yhdistys ry	1	1930	69
Mikkelin Kuurojenyhdistys ry	1	1937	41
Oulun Kuurojenyhdistys ry	1	1932	108
Pohjois-Karjalan Kuurot ry	1	1942	45
Porin Kuurojenyhdistys ry	1	1924	58
Raisio Seudun Viittomakieliset ry	1	2005	71
Rauman Seudun Kuurot ry	1	1941	30
Riihimäen Kuurot ry	1	1949	44
Rovaniemen Viittomakieliset ry	1	1949	20
Seinäjoen Seudun Kuurot ry	1	1929	53
Tammersign ry	1	2009	40
Tampereen Viittomakieliset ry	1	1898	108
Turun Kuurojen Yhdistys ry, Åbo Dövas Förening rf	1	1886	276
Uudenkaupungin Seudun Kuurot ry	1	1949	28
Vaasan Kuurojen Yhdistys ry, Vasa Dövas Förening rf	1	1897	65
Vantaan Kuurot - Vanda Döva ry	1	1979	118
Viito! ry	1	2006	46
Viittovat Perheet ry	1	2004	15
Woikkiksen Viittomakieliset ry	1	2004	18
Kuurojen Kalaliitto ry	1	1979	97
Kuurojen Eläkejärjestö ry	1	2013	36
Turun Kuurojen Sateenkaariteatteriyhdistys ry	1	1994	31
Suomen Kuurojen Urheiluliitto ry	1	1920	1 050
	39		3 742

KUUROJEN
LIITTO

Kuurojen Liitto ry
PL 57, 00401 Helsinki
P. 09 58031
www.kuurojenliitto.fi